

**UCHWAŁA NR XVIII/177/19
RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA**

z dnia 21 listopada 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla
Miasta Wałbrzycha na 2020 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2019 poz.506 z późn.zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn.zm)., uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2020 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Wałbrzycha.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska

Załącznik do uchwały Nr XVIII/177/19
Rady Miejskiej Wałbrzycha
z dnia 21 listopada 2019 r.

**Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
dla Miasta
Wałbrzycha na 2020 rok**

Wałbrzych, październik 2019 r.

Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z art. 4¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2018 poz. 2137, z późn.zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2019 poz. 852 z późn.zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1507, z późn.zm.),
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2019 poz. 217, z późn.zm),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 poz. 1111 , z późn.zm),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. 2019 poz. 688 z późn.zm.).

Program jest spójny z:

- Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020,
- Rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Dolnośląskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2017 - 2020,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016 - 2020,

Analiza problemów społecznych na terenie Wałbrzycha została szczegółowo opisana w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2020.

Wstęp

Uzależnienia stanowią jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, którego destrukcyjny zasięg obejmuje szereg rozmaitych obszarów funkcjonowania. Szkody niesione przez ten rodzaj choroby mogą mieć między innymi wydźwięk społeczny, zdrowotny czy też finansowy a sam proces leczenia uzależnień jest procesem długotrwałym i ciężkim. W tym kontekście, na szczególnie wzmożoną uwagę zasługuje uzależnienie od alkoholu, które obok nadużywania nikotyny jest najbardziej rozpowszechnionym w Polsce nałogiem. Na tak niechlubną „popularność” składa się wiele czynników, m.in. powszechność w środkach masowego przekazu, takich jak reklamy w telewizji czy na ulicach. W znacznej większości kulturowy przekaz dotyczący alkoholu przedstawia go jako pozytywny (nierzadko nawet niezbędny!) element spędzania wolnego czasu, relaksu czy budowania relacji międzyludzkich; pomijany jest aspekt szkód możliwych do zajścia w wyniku upojenia alkoholowego, dużego ryzyka popadnięcia w uzależnienie czy innych zagrożeń związanych z tą konkretną używką. Warto wspomnieć, że tego typu społeczno-kulturowe schematy obok „oswajania” nadużywania alkoholu w zbiorowej świadomości stanowią także poważne utrudnienie dla osób wychodzących z nałogu i pracujących nad dalszym życiem w trzeźwości. Rozmiar szkód powodowanych przez nadużywanie alkoholu oraz skomplikowany charakter tego zjawiska dobitnie ukazuje potrzebę prowadzenia systemowej, kompleksowo przygotowanej i wdrażanej profilaktyki w tym zakresie. W samym województwie dolnośląskim, w 2018 roku z oferty punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym skorzystało 11 289 osób (w skali kraju: 115 420 osób) podczas łącznie 29 797 porad (w skali kraju: 279 032) a niewątpliwie jest to jedynie mały procent w odniesieniu do nieujawnionych, nie zgłoszonych przypadków związanych z nadużywaniem tej substancji (źródło: PARPA).

Warto w tym miejscu nadmienić, że oprócz samego uzależnienia zdiagnozowanego według objawów osiowych ICD-10, problem stanowi również szkodliwe/ryzykowne używanie alkoholu, a więc zjawisko doświadczania szkód życiowych (społecznych, zdrowotnych, prawnych, finansowych) przy jeszcze nie stwierdzonym nałogu. Tego typu szkodliwy kontakt z daną używką jest zjawiskiem znacznie częstszym niż samo uzależnienie i stanowi do niego swego rodzaju „wstęp” a nierzadko przy uproszczonym schemacie myślenia uznającym jedynie uzależnienie lub brak uzależnienia nie jest odbierane jako znaczący problem. Z całą pewnością niezbędnym jest ujęcie zagadnienia szkodliwego/ryzykownego kontaktu z alkoholem w programie działaniach profilaktycznych.

Jednym z obszarów w szczególności dotyczących przez uzależnienie od alkoholu jest sfera funkcjonowania społecznego, zarówno osoby uzależnionej jak i jej najbliższego środowiska. Zarówno szkodliwe/ryzykowne picie jak i już uzależnienie wpływają na

zwiększenie liczby popełnionych przestępstw; dla przykładu, w I półroczu 2018 roku dolnośląska Policja zatrzymała ponad 2,2 tysiąca nietrzeźwych kierowców (źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu). Ponadto, w tym samym roku zatrzymano 11 065 tysięcy osób nietrzeźwych w miejscach publicznych w celu wytrzeźwienia, z czego aż 295 stanowiły osoby poniżej 18 r.ż. (źródło: PARPA). Liczby przestępstw i wykroczeń popełnianych pod wpływem alkoholu wykazują tendencję wzrostową w stosunku do wyników z poprzednich lat i jest to o tyle zatrważająca obserwacja ponieważ dotyczy osób małoletnich, które za kilka lat wkroczą w dorosłość obciążone tego typu szkodliwymi doświadczeniami, nawykami i podatnościami. Bezsprzecznie zauważalna jest tutaj ogromna potrzeba działań profilaktycznych ukierunkowanych na budowanie zdrowych postaw i świadomości dotyczącej destrukcji niesionej przez nadużywanie alkoholu a także dekonstrukcję złagodzonego, wyidealizowanego obrazu picia jako akceptowanego i naturalnego sposobu spędzania wolnego czasu.

Innymi społecznymi konsekwencjami nadużywania alkoholu są także m.in. rozpady środowisk rodzinnych lub ich szkodliwe funkcjonowanie, wzrost agresji lub przewlekłych obniżen nastroju, długotrwałe bezrobocie lub niemożliwość utrzymania podjętego zatrudnienia, rosnące zadłużenie, bezdomność. W tym obszarze zawiera się także ogromnie szkodliwy wpływ jaki uzależnienie jednej osoby wywiera na całe jego otoczenie, zwłaszcza najbliższe, rodzinne. W tym miejscu pojawiają się najczęściej skorelowane z nadużywaniem alkoholu zjawiska takie jak przemoc domowa, rozwody, kształtowanie u najmłodszych domowników postaw z zakresu później przejawiających się schematów DDA (Dorosłych Dzieci Alkoholików) czy rozwój współzależnienia u partnerek/partnerów. Zakres pomocy na etapie radzenia sobie z problemem uzależnienia jest więc zakresem obejmujący kompleksowo nie tylko terapię samej osoby uzależnionej lecz powinien także obejmować pracę z innymi domownikami skrzywdzonymi przez to szkodliwe zjawisko. Rolą profilaktyki w tym zakresie, kierowanej do potencjalnego otoczenia osoby nadużywającej alkoholu, jest edukacja na temat zauważenia tej dysfunkcji, znajomości powodowanych przez nią szkód oraz właściwych sposobów postępowania z osobą dotkniętą tym problemem (w tym znajomość odpowiednich instytucji pomocowych).

Długotrwałe spożywanie alkoholu beśprzecznie związane jest ze szkodami zdrowotnymi. Głównymi powikłaniami w tym obszarze, wywołanymi nadużywaniem alkoholu są dolegliwości takie jak marskość wątroby, stany ostrego zatrucia czy też trwałe zmiany w strukturze mózgu prowadzące w konsekwencji do groźnych zaburzeń psychicznych. Niewątpliwie, oprócz osobistych dramatów w przypadku zachorowań czy zgonów, każdy przypadek tego typu wymagający leczenia stanowi również koszty, które muszą być wydatkowane z państwowego budżetu.

Przytoczone powyżej przykłady szkód niesionych przez nadużywanie alkoholu pokazują jak złożone jest to zjawisko i w jaki sposób dotyka nie tylko osoby uzależnionej lecz także całego jej środowiska (rodzinnego, społecznego). Tego typu złożoność, holistyczny charakter problemu informuje nas o potrzebie kompleksowej, wielopłaszczyznowej profilaktyki kierowanej do szeregu różnorodnych typów odbiorców i, co niezmiernie ważne, formą dostosowanej indywidualnie do każdej z tych grup (pogadanki, wykłady, zajęcia profilaktyczne, konkursy, kampanie medialne). Kluczową kwestią jest aby przekaz był dla danego odbiorcy nie tylko czytelny i merytorycznie poprawny ale też podany w atrakcyjnej formie, która poprzez wzbudzenie ciekawości i zainteresowania dodatkowo umocni pozytywny efekt oddziaływania. Ważnym też jest aby część działań w miarę możliwości i warunków odbywała się w środowisku odbiorców w formie np. festynów, kolportażu materiałów informacyjnych, pogadanek i zajęć w szkołach; obecność przekazów profilaktycznych w najbliższym, dobrze znanym otoczeniu odbiorcy pozwala często skrócić dystans do proponowanego wsparcia oraz zbudować atmosferę bezpieczeństwa i większej otwartości. Nie należy zapominać również o pomocy świadczonej indywidualnie przez specjalistów (psychologów, terapeutów), co w obszarze nadużywania lub uzależnienia od niezmiernie ważną formą wsparcia i może stanowić naturalne uzupełnienie szerzej kierowanej profilaktyki.

Problem nadużywania alkoholu jest problemem możliwym do zaistnienia w niemal każdej grupie społecznej, jest też zagadnieniem złożonym, wielopłaszczyznowym. Biorąc pod uwagę właśnie tę złożoność i trudność związaną z kompleksowym charakterem zagadnienia tak ważnym jest konstruowanie i realizowanie kompetentnych, przemyślanych programów profilaktycznych obejmujących różne aspekty tej dysfunkcji. W myśl zasady „lepiej zapobiegać niż leczyć”, właściwie zaprojektowane i wdrożone działania profilaktyczne mają szansę mocno ograniczyć koszty i czas wydatkowane na późniejszą walkę z już istniejącym uzależnieniem.

Zasoby instytucjonalne

Na terenie miasta nie ma placówki leczenia odwykowego o charakterze stacjonarnym. Najbliższą placówką jest:

- SP ZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze

Osoby uzależnione od alkoholu mogą podjąć leczenie w systemie ambulatoryjnym w:

- Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej – Poradni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „ANIMA” przy ul. Broniewskiego 83-85

Placówki świadczące pomoc dla osób z rozpoznaniem zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego przy ul. Batorego 4
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Psychiatryczno – Psychologiczna „COGITO” przy ul. Blankowej 50c
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Pomocy Psychiatryczno – Psychologicznej „PERSONA” przy ul. Szmidta 15
- Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży przy Specjalistycznym Szpitalu Zespolonym im. A. Sokołowskiego, ul. Batorego 4
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ul. Matejki 7

Grupy samopomocowe działające na rzecz pomocy osobom uzależnionym:

- „NOVA” Szczawno-Zdrój, ul. Sienkiewicza 40
- „EMANUEL” Śródmieście, ul. Chrobrego 1
- „NADZIEJA” Śródmieście, ul. Niepodległości 24
- „NA PALESTYNIE” Sobięcín, ul. Św. Józefa 1
- „ODNOWA” Śródmieście, ul. Krzywoustego 53a
- „1 KROK” Stary Zdrój. ul. Poczтовая 22

Zadania z zakresu profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania negatywnym skutkom uzależnień na terenie Wałbrzycha realizowane są przez:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w szczególności:
 - ✓ Dział Profilaktyki działający w:
 - Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3
 - Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Mickiewicza 26
 - ✓ Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Kilińskiego 1
 - ✓ Zespół Placówek Wsparcia Dziennego
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, ul. Ogrodowa 2a
- Biuro Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, PI. Magistracki 1
- Komendę Miejską Policji, przy ul. Mazowieckiej 2
- Straż Miejską, ul. Rynek 23
- Sąd Rejonowy IV Wydział Rodzinny i Nieletnich w Wałbrzychu, ul. Słowackiego 10
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Kilińskiego 1
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Organizacje pozarządowe

Kierunki działań przyjęte w Programie odpowiadające art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

1. Podnoszenie świadomości społecznej z zakresie szkód związanych z nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych (art. 4¹ ust.1 punkt 3 ustawy).
2. Wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, bez alkoholu i narkotyków (art. 4¹ ust.1 punkt 3 ustawy).
3. Kontynuowanie działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, dostosowanych do ich potrzeb i oczekiwań z uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej i domowej (art. 4¹ ust.1 punkt 3 ustawy).
4. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczej rodziców (art. 4¹ ust.1 punkt 2 ustawy).
5. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy (art. 4¹ ust.1 punkt 5 ustawy).
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust.1 punkt 5 ustawy).
7. Kontynuowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez prowadzenie zajęć integracji zawodowej i społecznej (art. 4¹ ust.1 punkt 7 ustawy).

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Wałbrzycha oraz prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Cele szczegółowe (działania):

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Cele opisane w programie, w oparciu o zasadę SMART, są skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, istotne i określone w czasie. Odnoszą się do celów strategicznych i operacyjnych

Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Wałbrzycha na lata 2016 – 2020, a mianowicie do:

- Celu strategicznego nr 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem
- Celu strategicznego nr 2: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia skupiają się na przeciwdziałaniu najważniejszym czynnikom wpływającym na zdrowie. Każdy z celów może zostać osiągnięty dzięki realizacji zadań wymienionych w NPZ. Pomogą one poprawić stan zdrowia i jakość życia zarówno całego społeczeństwa jak i szczególnie zagrożonych grup. Różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków czy papierosów, spotykamy się z takim samym lub podobnym przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi.

Cel operacyjny 2 NPZ: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi, odnosi się do celów i zadań ujętych w Programie.

Kierunki działań określone w Narodowym Programie Zdrowia są ściśle związane z realizacją zadań wyszczególnionych w Programie, mianowicie:

1. Edukacja zdrowotna:

- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia
- prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;
- upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży;

2. Szkolenie kadr:

- podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień;
 - podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
 - szkolenia profesjonalistów na temat FAS;
3. Zadania regulacyjne i zapewnianie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym:
- zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
 - kontrola i monitorowanie prawidłowości wydatkowania środków finansowych na realizację zadań określonych w ustawie. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
4. Profilaktyka uniwersalna:
- poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;
 - prowadzenie i upowszechnienie programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych, w tym w szczególności w miejscu nauki lub pracy;
 - poszerzenie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;
 - wdrażanie w podstawowej opiece zdrowotnej procedury wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec pacjentów spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie.
5. Profilaktyka selektywna:
- poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;

- poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

6. Profilaktyka wskazująca:

- poszerzanie i udoskonalanie oferty upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki wskazującej;
- udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się;

7. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa:

- zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu;
- zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia;
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym;
- zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym;
- podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu				
Lp	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Prowadzenie Punktów Konsultacyjnych dla	Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem	Mieszkańcy Wałbrzycha – osoby zagrożone	Liczba osób, liczba udzielonych porad

	osób uzależnionych i ich rodzin	alkoholowym (poradnictwo indywidualne) MOPS-DP UM BZS – wybór realizatorów	i/lub uzależnione od alkoholu	
2	Prowadzenie specjalistycznej terapii i poradnictwa	Grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym MOPS-DP	Mieszkańcy Wałbrzycha – osoby zagrożone i/lub uzależnione od alkoholu	Liczba osób uczestniczących, liczba spotkań grupy
3	Finansowanie ponadpodstawowego programu terapeutycznego dla osób uzależnionych i ich rodzin	NZOZ Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień ANIMA UM BZS	Mieszkańcy Wałbrzycha - osoby uzależnione i współuzależnione , które ukończyły podstawowy program terapii uzależnień od alkoholu	Liczba osób uczestniczących w programie, liczba osób, które ukończyła program
4	Finansowanie wybranych programów wspomagających proces zdrowienia i readaptacji społecznej dla osób uzależnionych, członków rodzin z problemem uzależnień	Grupa wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych , UM BZS – wybór realizatora	Mieszkańcy Wałbrzycha – rodziny osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób uczestniczących, liczba spotkań grupy
		Terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA,	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii i, które ukończyły terapię
		Terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA,	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii i, które ukończyły terapię
		Terapia dla osób współuzależnionych PZP ANIMA	Rodziny osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii i, które ukończyły terapię
		Grupy samopomocowe działające na rzecz pomocy osobom uzależnionym Kluby abstynenckie i stowarzyszenia	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba prowadzonych grup

5	Kształcenie pracowników placówek i przedstawicieli instytucji – podnoszenie poziomu kompetencji kadry zajmującej się problemem alkoholowym	Szkolenie z zakresu pracy z trudnym klientem z problemem alkoholowym i narkotykowym MOPS-DP	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, wychowawcy ZPWD, koordynatorzy pieczy zastępczej, kuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia	Liczba osób biorących udział w szkoleniu
		Szkolenie z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i zachowań ryzykownych, „Cięża bez alkoholu”, FAS MOPS-DP	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, wychowawcy ZPWD, koordynatorzy pieczy zastępczej, kuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia	Liczba osób biorących udział w szkoleniu
		Uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach podnoszących kompetencje kadry zajmującej się rozwiązywaniem problemów alkoholowych	Instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń, konferencji
		Cykliczne spotkania, warsztaty edukacyjno – informacyjne w różnych punktach miasta, dla przedstawicieli instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy pn. „Lokalna współpraca – to się opłaca” Organizacja spotkań po stronie MOPS-DP	Pracownicy MOPS, pedagodzy szkolni, Policja, Straż Miejska, Przychodnie Zdrowia, kuratorzy, rodzice trójek klasowych, radni,	Liczba spotkań, Liczba uczestników, instytucje
5	Wspomaganie organizacji pozarządowych w	Promocja zdrowego i trzeźwego stylu życia, utrwalanie	Mieszkańcy Wałbrzycha – osoby	Liczba zadań podjętych przez organizację z

	działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	prawidłowych wzorców zachowań UM – wybór realizatora	uzależnione po zakończonym leczeniu i ich rodziny	uwzględnieniem liczby osób biorących udział w tych zadaniach, - sprawozdania z realizacji zadań wyłonionych w trybie konkursowym
6	Wspieranie zatrudnienia socjalnego	Organizowanie i finansowanie Klubu Integracji Społecznej w celu przeciwdziałania wykluczeniu zawodowemu i marginalizacji	Osoby długotrwale bezrobotne, uzależnione od środków psychoaktywnych, bezdomne, chore psychicznie, niepełnosprawne itp.	Liczba osób, liczba edycji KIS
7	Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osoby, która w związku z nadużywaniem alkoholu powoduje rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchyla się od pracy, czy systematycznie zakłóca spokój lub porządek publiczny -Prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia	Osoby uzależnione od alkoholu	-Sprawozdanie z działalności MKRPA: Liczba skierowanych osób do MKRPA, liczba wysłanych wezwań, liczba osób skierowanych na terapię do PZPiTU, liczba osób skierowanych do terapeuty, liczba osób skierowanych na badania lekarskie, liczba wniosków sporządzonych do SR, liczba rozmów przeprowadzonych z członkami rodzin, liczba wniosków w sprawie zezwoleń, liczba wniosków dot. punktów sprzedaży z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży itd.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym	Prowadzenie i finansowanie Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego i Placówek realizujących zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, w których prowadzona jest praca m.in. z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym ZPWD, UM BZS, NGO	Dzieci i młodzież	Liczba uczestników
		Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych BZS UM	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w obozach
		Podjęmowanie działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym tj. wspieranie integracji rodziny i panujących w niej więzi emocjonalnych dzięki zaangażowaniu całych rodzin w życie placówek, organizowanie spotkań okolicznościowych, wycieczek, wspólnych zajęć i warsztatów dla dzieci i ich rodziców MOPS – DP, ZPWD, DWR, ZPS	Dzieci, młodzież i ich rodzice	Liczba dzieci i młodzieży, liczba działań
		Wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym MOPS-DP, DWR, ZPWD, ZPS,	Dzieci i młodzież i ich rodziny	Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych ds. pomocy dziecku i rodzinie

2	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Realizacja zadań Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy dla miasta Wałbrzycha na lata 2016 – 2020 Realizatorzy wpisani w program	Mieszkańcy Wałbrzycha	Sprawozdanie z Programu
		Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz obowiązujących procedur i rozwiązań prawnych, zasad pracy interdyscyplinarnej i kontaktu z osobą doznającą i stosującą przemoc MOPS – DP, ZI	Przedstawiciele instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych	Liczba spotkań, liczba szkoleń, warsztatów, liczba odbiorców
		Podejmowanie współpracy poprzez spotkania robocze i edukacyjne na rzecz wypracowania lokalnej strategii działań w obszarze ochrony rodzin przed przemocą MOPS- DP, DWR, ZPS, ZPWD, Policja, SOW, organizacje pozarządowe itp.	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba spotkań, liczba działań, liczba odbiorców tych działań
		Wspieranie rodziców w podnoszeniu umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez stosowania przemocy i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi MOPS-DP, ZPWD, DWR, SOW	Rodzice z problemem alkoholowym	Liczba osób, liczba działań, liczba spotkań

		Prowadzenie i dofinansowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia UM	Osoby korzystające ze wsparcia SOW	Liczba osób
		Finasowanie miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie UM	Osoby korzystające ze wsparcia SOW	Liczba osób
		Prowadzenie edukacji społecznej dotyczącej zjawiska przemocy, rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy i jej mechanizmów poprzez organizację Kampanii Biała Wstążka, Kampanii Ławkowej, Kampanii Widzę, Słyszę, Reaguję, programów edukacyjnych w szkołach dot. profilaktyki przemocy i przemocy seksualnej, cyberprzemocy MOPS-DP, Policja, Straż Miejska	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba zrealizowanych kampanii, liczba przeprowadzonych programów edukacyjnych, liczba odbiorców warsztatów
		Podjęmowanie działań w formie spotkań indywidualnych, warsztatów itp. wobec osób stosujących przemoc SOW, MOPS-DP,	Osoby stosujące przemoc	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
		Podjęmowanie działań poprzez wspólne spotkania i edukowanie oraz wypracowywanie wspólnych procedur na rzecz usprawnienia współpracy z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, które mogą kierować osoby stosujące przemoc do udziału w programach	Osoby stosujące przemoc	Liczba spotkań przedstawicieli instytucji pomocowych,

		korekcyjno – edukacyjnych SOW, kuratorzy, Policja, MOPS		
--	--	---	--	--

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży, rodziców i kadry pedagogicznej	Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na terenie szkół, innych placówek oświatowych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych(m.in. rekomendowany program FreD goes net, Kampania przeciw pijanym kierowcom, Kampania Widzę, Słyszę, Reaguję, Kampania Uzależnieni od życia, Kampania „Nie biorę, nie piję, nie palę”, Cięża bez alkoholu, uzależnienia behawioralne i inne środki psychoaktywne, zaburzenia odżywiania itd.) MOPS-DP, ZPWD, organizacje pozarządowe, UM BEiW, UM BZS	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktycznych, Liczba programów profilaktycznych,
		Prowadzenie działań edukacyjnych kierowanych do rodziców MOPS-DP, DWR (grupa dla rodziców), ZPWD, PPP	Rodzice	Liczba osób korzystających z działań, liczba działań, liczba spotkań
2	Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej	Podejmowanie działań kierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych	Sprzedawcy alkoholu	Liczba działań, liczba kontroli

		mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu poniżej 18 r.ż. MKRPA		
		<p>Podjęcie działań związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, w tym promowanie zachowań wolnych od nałogów, promocja zdrowego stylu życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania profilaktyki środowiskowej (m.in. konkursy, festyny, pikniki, imprezy plenerowe itp.) - działalność informacyjno – edukacyjna w formie szkoleń/warsztatów, spotkań z mieszkańcami Wałbrzycha „Akademia świadomości społecznej” MOPS – DP, BZS UM - działalność UTW Instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe 	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba podjętych działań, liczba osób
		<p>Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat przeciwdziałania uzależnieniom i miejsc świadczących pomoc dla osób i rodzin z problemem alkoholowym</p> <p>MOPS-DP</p>	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba emisji citylightów, ulotek, plakatów, broszur, informacji na stronie internetowej, liczba działań profilaktyki środowiskowej

IV. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi				
LP	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym	Działanie będzie realizowane na podstawie art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz procedury przeprowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia zarówno w miejscach jak i poza miejscami sprzedaży w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przez członków MKRPA	Sprzedawcy alkoholu	Liczba kontroli
2	Podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych	Kontrola interwencyjna na podstawie informacji uzyskanych z różnych źródeł Policja	Sprzedawcy alkoholu	Liczba podjętych interwencji

Przewidywane efekty:

1. Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
2. Dostępność miejsc i specjalistów dla osób z problemem uzależnień.
3. Wypracowanie wspólnej procedury i narzędzi dla osób i instytucji pracujących w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
4. Aktywizacja i integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie zatrudnienia socjalnego.
5. Wzrost poziomu motywacji wśród osób zgłoszonych do MKRPA, z problemem uzależnień, do podjęcia leczenia odwykowego, utrzymania abstynencji i zdrowego stylu życia.
6. Przestrzeganie przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, kierowanych do sprzedawców alkoholu.
7. Wzrost świadomości i wiedzy wśród sprzedawców napojów alkoholowych w związku z przestrzeganiem zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.
8. Zaciśnięcie więzi rodzinnych, integracja i aktywizacja całych rodzin.
9. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia od substancji psychoaktywnych i współuzależnienia
10. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
11. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat szkód związanych z uzależnieniem od środków psychoaktywnych i stosowania przemocy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.
12. Wzrost kompetencji rodzicielskich i wychowawczych.
13. Zwiększenie działalności profilaktyki środowiskowej przy jednoczesnym większym zaangażowaniu społeczności lokalnej i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w działania profilaktyczne promujące zdrowy styl życia, wolny od nałogów i przemocy.

Monitorowanie realizacji Programu i koordynację zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2020 rok” prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu oraz Biuro Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez sprawozdanie przedstawiane Radzie Miejskiej oraz sprawozdanie składane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Monitoring będzie także przebiegał poprzez składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Rady Miejskiej.

Źródło i zasady finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2020 rok” są środki własne w ramach budżetu gminy oraz pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podział środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań Programu będzie zgodny z uchwałą budżetową na rok 2020. Środki gromadzone są w budżecie gminy w dziale 851-ochrona zdrowia. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane przez realizatorów Programu.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowana ze środków przeznaczonych na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wynagrodzenia członków Komisji w 2020 roku wynosić będą 200 zł, za udział w posiedzeniu Komisji, przeprowadzony wywiad środowiskowy oraz kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa wyżej stanowi protokół przeprowadzenia kontroli, lista obecności z poszczególnych posiedzeń członków Komisji i zaopiniowane wnioski.

Uzasadnienie

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2020 r. opracowany został zgodnie z zadaniami wyznaczonymi w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Wałbrzych. Dotyczy kształtowania polityki społecznej i jest kontynuacją działań profilaktycznych rozpoczętych w minionych latach, których celem jest w szczególności:

- tworzenie spójnego systemu działań naprawczych, profilaktycznych zmierzających do zapobiegania powstawania nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień często występujących oraz zmniejszaniu tych, które aktualnie występują,

- prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej dotyczącej ograniczania dostępności alkoholu,

- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, poprzez wskazywanie m.in. alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Miejską Komisję Problemów Alkoholowych, zgodnie z protokołem z dnia 17.10.2019 r.

W tym stanie rzeczy podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska